

• Toimitussihteeri: Ari Hämäläinen
• Ulkoasu: Jyrki Klen
• Kuvatoimittaja: John Woodward

Kierrätys

Hallitus pääsi sopuun jätelain tiukennuksista

Ehdotuksen mukaan taajamien monissa kiinteistöissä täytyy pian kierrättää muun muassa muovi- ja metallipakkaukset sekä biojäte.

Teemu Luukka HS

SUOMALAISTEN velvollisuudet kierrättää erilaisia jätteitä ovat tiukentumassa merkittävästi ensi vuoden alusta alkaen. Samalla monien kotitalouksien jätemaksut nousevat.

Näin käy, mikäli juuri lausuntokierrokselle lähtenyt EU:n jätessäädöspaketin toimeenpanoa koskeva lakiehdotus hyväksytään eduskunnassa.

Kyse on massiivisesta laista: pelkästään paketin päälaisa on yli 200 pykälää.

LAIN valmistelu on ollut riitaista, eikä valmista ole tahtonut tulla. Hallituspuolueet ovat nyt päässeet sopuun seitsemän kuukauden väännon jälkeen.

Kiistely on aiheuttanut Suomelle nolon tilanteen. Ympäristöpolitiikkaa korostava hallitus ei saa jätteiden kierrätyksen tehostamista koskevaa pakettia valmiiksi heinäkuun alussa, vaan aikaisintaan ensi vuoden alusta. EU:n vuonna 2018 hyväksymän direktiivin mukaan Suomen pitäisi muuttaa kierrätys- ja jätekäytäntöjään jo 5. heinäkuuta lähtien.

Erityisen vaikea pala Suomelle ovat muovi- ja puupakkausjätteen kierrätykselle asetetut tavoitteet. Muovipakkauksien kierrätysaste on nyt 25 prosenttia ja

puupakkausjätteen 14 prosenttia. Niiden kierrätys pitäisi kaksinkertaistaa vuoteen 2025 mennessä. Myöskään biojätteitä ei pian enää voi laittaa sekajätettiin ainakaan taajamissa.

Lakiehdotuksen mukaan kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta kaikissa taajamissa olevien ja vähintään viiden huoneiston kiinteistöjen pitää järjestää erillinen biojäte-, muovi-, kartonki-, metalli- ja lasipakkauksien keräys.

Biojätteen osalta erilliskeräys laajenisi vuonna 2024 kaikkiin kiinteistöihin taajamissa, joissa on yli 10 000 asukasta.

Tämän jälkeen biojätteen erilliskeräyksen piiriin kuuluisi noin 65 prosenttia Suomen väestöstä. Tiukennukset tulisivat voimaan asteittain. Osassa kunnista on jo tiukat säännöt, toisissa ei.

Esimerkiksi Helsingin seudulla tulee voimaan ensi vuoden alusta velvoite, jonka mukaan kaikkien vähintään viiden asunnon kiinteistöjen pitää kierrättää erilaiset pakkaukset muovista, metalliin ja hankkia biojäteastia, ellei kiinteistössä ole kompostia.

JÄTEMAKSUT tulevat keskimäärin nousemaan. Jos nyt jo kierrättää kaiken, maksu voi laskea, sillä jatkossa pakkausten tuottajat maksavat kierrätyksestä enemmän kuin nyt.

”Nousua on vaikea arvioida, koska tilanteet, olosuhteet ja kuljetukset vaihtelevat niin paljon. Arvio on, ettei korotus ole hirveän suuri”, sanoo ympäristöministeriön ympäristöneuvos Riitta Leinen.

Hän sanoo, että tarkemmat arviot tehdään lausuntokierroksen jälkeen. Maksujen nousun tarkkoja euroja ei osaa vielä arvioida myöskään Kuntaliiton erityis-

HANNA MATIKAINEN / LEHTIKUVA

Biojätteen erilliskeräys laajenisi vuonna 2024 kaikkiin kiinteistöihin taajamissa, joissa on yli 10 000 asukasta. Tällaisia taajamia on Suomessa noin 50.

asiantuntija Tuulia Innala.

”Kun biojätteen kierrätysvelvoite laajenee omakotitaloihin, niin varmaan maksut nousevat jonkin verran, mikäli asunnossa ei itse kompostoida”, hän sanoo.

Lain valmistelu on ollut riitaista.

”Tilanne ei kauheasti muutu, jos asuu kerrostalossa, jossa on jo kaikki kierrätysastiat. Nousua taas voi tulla, jos asuu esimerkiksi rivitalossa, joka ei ole aikaisemmin kierrätysvelvoitteiden piirissä.”

Lakiehdotuksen perustelusanan mukaan pääkaupunkiseudulla on arvioitu, että 5–9 huoneiston tyyppikiinteistöllä siirtyminen pelkän sekajätteen keräyksestä uusien velvoitteiden mukaiseen kierrätykseen lisäisi kiinteistön vuotuisia jätehuoltokustannuksia noin 45 prosenttia

596 eurosta 863 euroon. Toisaalta 10–19 huoneiston tyyppikiinteistöllä lisäkustannus olisi noin kaksi prosenttia, jos jo nyt kerätään sekajätettä, biojätettä ja kartonkia.

EU:n direktiivin mukaan jokaiselle taajaman kiinteistölle tulee ajan myötä myös velvollisuus ilmoittaa viranomaisille, jos talossa on oma kompostori.

HALLITUSPUOLUEIDEN välillä on ollut erityisesti kiistaa siitä, kuka saa kilpailuttaa jätteiden kuljetukset, kunta vai myös kiinteistöt. Keskusta on vaatinut, että myös kiinteistöjen pitää saada kilpailuttaa kuljetukset.

Vasemmistupuolueet ja vihreät, kuten myös EU, kannattavat jo nykyisin pääosin käytössä olevaa mallia, jossa kunta kilpailuttaa kuljetukset, kuten useissa maissa Euroopassa on tapana.

Suomessa on ollut käytössä omanlaisensa kaksoiskuljetusjärjestelmä, jota monet asiantuntijat eivät ole pitäneet jätteiden kierrätyksen kannalta tehokkaana. Nyt järjestelmä lakkautetaan ja siirrytään kuntien järjestämään jätteenkuljetukseen.

Tilalle tulee iso liuta sääntöjä, joilla pyritään takaamaan, että myös pienet ja keskiuuret yri-

tykset voivat osallistua tarjouskilpailutuksiin.

Suomen Yrittäjät ja kuljetusalan etujärjestö Skal ovat ajaneet, ettei kaksoisjärjestelmästä saa luopua. Ne pelkäävät, että sadat yritykset ja tuhannet työpaikat ovat vaarassa.

Innala ei usko työpaikkojen menetykseen. Jätelaki päinvastoin lisää kuljetuksia, koska yhä enemmän jätteitä kuljetetaan.

”Ei ole edes kunnallisten jätelaitosten etu, että kuljetusten järjestäjien määrä vähenisi, koska silloin kilpailukin vähenisi”, sanoo Innala.

LAIN tavoitteena on, että 55 prosenttia yhdyskuntajätteiden painosta valmisteltaisiin uudelleen käyttöön tai kierrätettäisiin vuonna 2025. Määrä olisi 60 painoprosenttia vuonna 2030 ja 65 painoprosenttia vuonna 2035.

EU:n jätedirektiivin mukaan jätteiden tuottajan pitää maksaa jätteen keräyksen ja sen jälkeisen kuljetuksen sekä käsittelyn kustannuksia.

Direktiivissä edellytetään, että tuottajan on vastattava vähintään 80 prosentista jätehuollon kustannuksista.

Tuottajavastuu ei koske esimerkiksi bio- ja sekajätettä.